

Є.К Поперечна
В. В. Тоха
В. О. Корнієнко

ПАНДЕМІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні та практичні питання щодо впливу на політичні процеси пандемій які виникали в історії людства..

Ключові слова: пандемія, політика, політичні процеси, вплив, людство, світ.

Abstract

Theoretical and practical issues concerning the impact on the political processes of pandemics that have arisen in human history.

Key words: pandemic, politics, political processes, influence, humanity, word.

Вступ

Протягом багатьох століть на політичні процеси впливає велика кількість різних факторів, але одними з найнебезпечніших і найважче контрольованих є пандемії. Вони не тільки впливають на кількість населення, а й сильно б'ють то в екоміці країни, змушуючи закривати кордони на карантин, що тягне за собою проблеми на зовнішніх ринках. Також це провокує невдоволення серед населення, оскільки їх обмежують у діях, вказуючи нові норми поведінки, нехай і тимчасові. Зазвичай після затяжних періодів захворювання зовнішня та внутрішня політика країни довго відновлюється.

Кожна нова пандемія спричиняє різні наслідки, які протягом століть вивчають фахівці, для складання подальших прогнозів, які допомагають уникати більш важких результатів для політики.

Тому, не дивлячись на значну кількість досліджень з цієї тематики, актуальність обраної теми досліджень не викликає сумнівів.

Мета і задачі дослідження. Метою цього дослідження є аналіз історії початкового розвитку епідемічного захворювання для розрахунку подальших наслідків для внутрішньої та зовнішньої політики.

Результати дослідження

Під час дослідження було з'ясовано, що на даний момент пандемія COVID-19 є однією з найважчих для політичної системи країн.

2020 року глобальні політичні ризики досягли багаторічного максимуму і зберігатимуться на тому ж рівні щонайменше 2 роки. На тлі пандемії коронавірусу, торгових суперечок, кліматичних змін та низки інших факторів вплив політичних рішень, подій та умов на показники компаній та ринків, а також на економіки країн загалом може досягти максимального рівня з часів закінчення Другої світової війни.

Головний політичний ризик, з яким стикаються країни, пов'язаний з пандемією COVID-19, для вирішення якої вже було вжито певні заходи. Пандемія за своєю сутністю має геополітичний характер, оскільки зачіпає такі сфери, як національна безпека, глобальне лідерство, а також міжнародне співробітництво та конкуренція. Крім того, у багатьох країнах коронавірус загострив проблеми економічної нерівності, доступності медичних послуг та соціальної несправедливості. Пандемія не лише викликала кризу у громадській охороні здоров'я, а й стала геополітичним потрясінням глобального масштабу.

1. Зниження прогнозних показників економіки

У зв'язку з пандемією великі банки та інші фінансові організації знизили свої прогнози щодо зростання світової економіки. Наприклад, вважається, що зростання ВВП у Китаї становитиме 4,9%. Це на 5,7 процентних пунктів нижче, ніж очікування попереднього року. У 2020 році прогнозували зростання світової економіки у розмірі 2,4%, що нижче за попередній показник на 2,9%.

2. Зниження активності виробництва

У Китаї виробничий сектор дуже постраждав від коронавірусу. Активність виробництва рекордно

знизилися рівня 40,3 (показник нижче 50 означає скорочення). Такий же негативний вплив пандемія справила на В'єтнам, Сінгапур та Південну Корею.

3. Скорочення сектора послуг

Через пандемію скоротилися доходи населення, а деякі громадяни втратили роботу. Це негативно позначилося на роздрібній торгівлі, авіації та ресторанному бізнесі. Такий вплив на сектор послуг пандемія справила у більшості країн, зокрема в Росії та США.

Ціни на нафту сягнули мінімуму з червня 2001

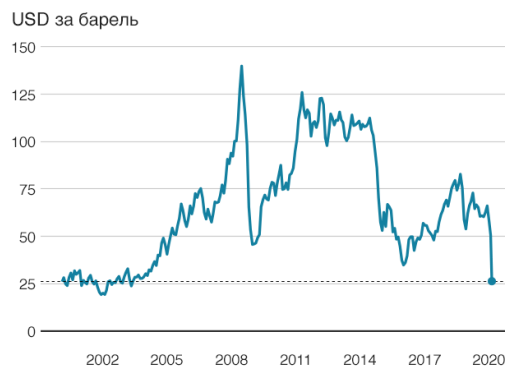

Рисунок 1. Зниження ціни на нафту під час пандемії

3. Зниження вартості нафти

Скорочення виробничої активності не могло не вплинути на попит на нафту. Попит зменшився і, відповідно, ціни на нафту також впали. Країни ОПЕК+ не змогли домовитися про нову угоду щодо видобутку цієї корисної копалини, зниження цін почалося ще до пандемії, а у процесі вартість стала негативною величиною.

4. Проблеми на фондовому ринку

Ризики та страхи, пов'язані з коронавірусом, негативно вплинули на настрої інвесторів, через що сталося різке зниження цін на акції на найбільших ринках.

Пандемія також може вплинути на фондові ринки у трьох напрямках:

- Зниження ділової активності;
- Зниження активності на місцевих ринках;
- Стрес на фінансових ринках.

5. Скорочення доходів від облігацій

Страхи через поширення вірусу знизили прибутковість облігацій. Трежерис у США вважаються надійними активами, які інвестори віддають перевагу в період нестабільності та невизначеності. В Америці доходність від облігацій знизилася до 1% за 7 днів. Такого раніше не сталося. Прибутковість 10-річних цінних паперів досягла рівня 0,3%.

6. Скорочення світового туризму

Доходи від туризму у всьому світі становлять 5,7 трильйона доларів. У цій галузі працює майже 10% працездатного населення. Саме туристичний бізнес зазнав найбільших втрат від пандемії COVID-19.

Через закриті кордони, запроваджені обмеження та скасування поїздок у сфері туризму спостерігається значне скорочення. Всюди скасовуються розважальні заходи та ділові конференції, туристи знімають броню з готелів та квитків. Постраждали не лише туристичні, а й транспортні компанії.

Експерти вважають, що пандемія позбавить світову економіку 5 трильйонів доларів упродовж наступних років. Аналітики вважають, що падіння буде швидким, а ось часу на відновлення знадобиться чимало.

Економісти давно виявили, що кризи залишають незабутні «шрами» на ринку праці, продовжуючи впливати на нього навіть тоді, коли завершилися. Наприклад, періоди високого безробіття можуть вилитися в подальше скорочення ефективності робочої сили та нижчу продуктивність праці. Це може відбуватися через викликані ліквідацією робочих місць і безробіття «ерозії» навичок і втрат специфічного людського капіталу (переваг для співробітників та компаній, зумовлених тим, що конкретний співробітник продуктивніший саме на цьому робочому місці, а не на альтернативному);

через втрату контактів частини працівників із ринком праці, коли неможливість для звільнених знайти роботу, що відповідає їх навичкам та звичний рівень компенсації, призводить до того, що вони «випадають» з робочої сили; через використання малопродуктивних форм зайнятості. Крім того, молоді покоління, які виходять на ринок праці під час економічних спадів, стикаються з найгіршими перспективами найму та нижчими заробітками порівняно з тими, хто робить це за стабільних часів, і цей розрив зберігається на роки.

Коронакриза практично у всіх країнах призвела до шоку на ринку праці, і те, як економіки з ним справлялися, залежало від політики, що проводиться конкретними країнами. Наприклад, у США зросли виплати з безробіття, а європейські країни пішли шляхом вимушених відпусток і скорочення кількості робочих годин, щоб зберегти робочі місця і сформовані на ринку праці зв'язки між працівниками і роботодавцями. У довгостроковій перспективі країни, де сильніше виросло безробіття, швидше за все, зіштовхнуться з більш тривалим скороченням участі в робочій силі, хоча може статися і її ефективніший перерозподіл, розмірковують автори.

Негативний ефект коронакризи може бути сильнішим, ніж інших рецесій, через величезну кількість втрачених навчальних годин унаслідок закриття шкіл та університетів: це завдасть, можливо, непоправної шкоди накопиченню людського капіталу. Крім того, молодим співробітникам буде складніше набувати необхідних для конкретних фірм навичок через поширення віддаленої роботи.

Другий механізм, здатний посилити негативний довгостроковий вплив криз, – політичні помилки, наприклад, недостатнє стимулювання попиту або недостатня підтримка сторони пропозиції для покращення функціонування ринку праці.

До глобальної фінансової кризи вважалося, що активної грошово-кредитної політики достатньо стабілізації коливань економічної активності, тоді як завдання податково-бюджетної політики полягала у контролі над державним боргом. Після кризи та обвалу процентних ставок у всьому розвиненому світі до ефективного нижнього кордону (коли номінальні ставки не можуть бути більш знижені для більшого стимулювання, і тому грошово-кредитна політика стає набагато менш ефективною у забезпеченні стимулів) стало очевидним, що податково-бюджетна політика також може грати життєво важливу роль макроекономічної стабілізації. Але недостатня гнучкість цих політик частково була причиною повільного відновлення після фінансової кризи.

Третій механізм, за допомогою якого збиток від кризи може розтягнутися на роки, – це так зване «рубцювання переконань», або стійка зміна ймовірності майбутнього сильного негативного шоку, що сприймається. Наприклад, до кризи 2008 р. можливість колапсу фінансової системи практично не обговорювалася, а після кризи питання про можливість її повторення періодично знову постає, хоча фінансова система з того часу стала набагато стійкішою. До 2020 р. світ навіть не думав про пандемію – а тепер люди та компанії приймають рішення з урахуванням того, що подібні спалахи захворюваності не виключені у майбутньому.

Це підвищене сприйняття «ризикованості світу» підвищує попит на безпечні активи, знижує апетит бізнесу до ухвалення ризику, підвищує бажаний рівень заощаджень та знижує рівень інвестицій. Зниження інвестицій, своєю чергою, негативно позначається накопиченні капіталу і, отже, на потенційному зростанні. Постпандемічні втрати економіки США від цього ефекту, наприклад, оцінюються у 4% ВВП, порівняно з докризовим трендом.

На тлі кризи може зрости кількість компаній-зомбі - збиткових фірм, нездатних обслуговувати свій борг, яким вдається продовжувати існувати за рахунок низьких ставок. Серед причин тривалого зниження продуктивності останніх двох десятиліть часто згадують саме збільшення кількості зомбі-компаній: так, у 14 розвинених економіках воно зросло з 4% у 1980-х роках. до 15% у 2017 р. Ці фірми менш продуктивні і при цьому заважають виходу на ринок потенційно більш ефективних нових гравців, тому зростання їхньої кількості стримує сукупну продуктивність в економіці. Тривале існування зомбі-компаній перешкоджає природному обороту фірм, коли неефективні йдуть з ринку, вивільняючи економічні ресурси, що ними використовувалися - капітал, робочу силу і т.д.

З урахуванням різних механізмів підтримки, що вводяться країнами у відповідь на коронакризу (зниження ставок, надання ліквідності, послаблення регулювання), вона могла призвести до подальшого зростання кількості зомбі-фірм. Наприклад, Інститут німецької економіки в Кельні (IW) наприкінці 2020 р. оцінював, що через послаблення законодавства про банкрутство в Німеччині в економіці країни виявилось 4300 додаткових компаній-зомбі. Безумовно, підтримка спростила компаніям можливість залишатися на плаву, проте проблема не так у тому, що кількість зомбі-фірм у кризу зростає, як у тому, що відновлення після кризи не призводить до значного скорочення їхньої кількості. І це, безсумнівно,

вплине на довгострокове зростання і завдасть непоправної шкоди економіці, вважають автори.

Зараз вищим ризиком для довгострокового економічного розвитку можна вважати передчасне скасування заходів підтримки, а не існування фірм-зомбі, але другий ризик зростатиме, зазначають автори. У міру відновлення економіки важливо дозволити ресурсам перерозподілятися більш ефективно.

Ще один канал, через який коронакриза може знизити потенційне зростання економік, – це ослаблення стимулу для структурних реформ та глобалізації. Уряди через шок бізнес-циклу змушені займатися короткостроковою стабілізацією ціною відкладання довгострокових структурних перетворень - через брак часу, політичного капіталу або падіння рейтингів.

Більше того, коронавірусна криза може стати стимулом до проведення політики, яка швидше за негативно позначиться на довгостроковому зростанні – зокрема, ймовірно, зросте інтерес урядів до підтримки стратегічних галузей, що зазвичай веде до зниження ефективності виробництва (за рахунок скорочення конкуренції, яке підлаштовується під інтереси певних фірм регулювання, спотворення ринкових стимулів). А фірми почнуть скорочувати ланцюжки поставок та збільшувати локалізацію виробництв, що також може призвести до менш ефективного розподілу ресурсів.

Здавалося б, у сьогоденній ситуації державні інститути кожної країни мають працювати злагоджено, як ніколи: об'єднатися заради спільної мети, оперативно розробити стратегію боротьби і виконувати кожен її крок. Натомість, у деяких країнах, замість чіткості і злагодженості, панує страх, розгубленість і відсутність комунікації – як всередині інститутів влади, так і назовні з суспільством. Але результати дослідження показали, що більшість країн, особливо країни колишнього СРСР не були готовими до таких наслідків. Їхня внутрішня та зовнішня політика сильно постраждала.

За підсумками досліджень, було виявлено, що нинішня політика країн не може продовжувати існувати далі. Пандемії щоразу вносять свої корективи, змушуючи змінювати звичне нам правила життя.

Щоб не страждала економіка, не піднімалися бунти, зовнішня та внутрішня політика країни залишилася стабільною, потрібно приділити більшу увагу на органи охорони здоров'я. Оскільки статистика показала, що найбільше страждають країни з поганою якістю медицини та повільним реагуванням під час початку зараження.

Висновки

Для того щоб уникнути серйозних наслідків від пандемій, потрібно покращувати якість медицини, відтак і економічну складову країни, підвищуючи її дохід та інвестуючи у медичні дослідження та забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вірус і політика: Як пандемія коронавірусу впливає на політичні процеси? | Лабораторія законодавчих ініціатив. Лабораторія законодавчих ініціатив. [Електронний ресурс]: <https://parlament.org.ua/2020/03/30/virus-i-politika-yak-pandemiya-koronavirusu-vplivaye-na-politichni-protsesi>
2. Як Covid-19 впливає на демократію?. VoxUkraine. [Електронний ресурс]: <https://voxukraine.org/yak-covid-19-vplivaye-na-demokratiyi-4-poradi-zadlya-zberezhennya-demokraticnih-traditsij>

Поперечна Єлизаветта Констянтинівна – студентка 2-го курсу бакалаврату гр. ЗПІ-18б факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця

Тоха Вадим Валентинович – студент 2-го курсу бакалаврату гр. ЗПІ-18б факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Корнієнко Валерій Олександрович – к.і.н., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com або kornienko@vntu.edu.ua

Poperechna Elizavetta Konstantinovna - 2nd year bachelor's student of gr. ЗПІ-18б of the Faculty of Information Technologies and Computer Engineering of Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia..

Tokha Vadim Valentinovich - 2nd year undergraduate student gr. ЗПІ-18б of the Faculty of Information Technologies and Computer Engineering of Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Kornienko Valeriy Oleksandrovych - Ph.D., Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, Vinnytsia, e-mail: valkorney1958@gmail.com or kornienko@vntu.edu.ua